

Vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Klimaat en Energie,

Hartelijk dank voor de gelegenheid om de inzichten van SodM naar voren te kunnen brengen in het rondetafelgesprek op 11 april aanstaande. Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) maakt zich op grond van haar missie sterk voor de veiligheid van de mens en de bescherming van het milieu bij energiewinning en het benutten van de ondergrond, nu en in de toekomst.

In beginsel houdt SodM zich daarom niet bezig met de arbitragezaken die gaan over de financiële aspecten van de versterking, de schadeafhandeling en het einde van de gaswinning. Tegelijkertijd zijn de versterking, de schadeafhandeling, de afbouw van de gaswinning en de nazorg na afloop van de gaswinning onlosmakelijk verbonden met de veiligheid van de mensen in Groningen. SodM benadrukt daarom het belang dat de NAM verantwoordelijk blijft voor de zorg en de nazorg en hiervoor voldoende middelen (geld, maar ook expertise en data) beschikbaar houdt.

In onderstaande zet SodM uiteen wat zij onder het begrip veiligheid verstaat en hoe de arbitrage daarmee verband kan houden.

1. Veiligheid in brede zin

In haar jaarlijkse voortgangsrapportages heeft SodM de afgelopen jaren benadrukt dat veiligheid meer is dan alleen gebouwveiligheid. Veiligheid gaat ook over de gezondheid van de bewoners en schade. Bij gebouwveiligheid wordt berekend wat de overlijdensrisicokans is ten gevolge van de gaswinning en wordt een huis versterkt of vervangen als die kans te groot is. Maar voor de inwoners van Groningen gaan de nadelige gevolgen van de gaswinning veel verder. De onderzoeken van Gronings Perspectief laten zien dat de gezondheidseffecten fors zijn.¹ Met name bij bewoners van een huis met meervoudige schade. Deze mensen ervaren niet alleen een verminderde gezondheid en welzijn, ze hebben een grotere kans op burn-out en geven aan sociaal en fysiek beperkingen te ondervinden. Het onderzoek laat ook zien dat de gezondheidsrisico's substantieel zijn. De onderzoekers concluderen dat op de langere termijn er vijf of meer mensen per jaar kunnen overlijden als gevolg van de problematiek.² De onderzoekers geven daarbij aan dat dit een zeer voorzichtige schatting is. In haar rol als toezichthouder en adviseur wil SodM bijdragen aan het herstel van de veiligheid in Groningen.

¹ <https://www.groningsperspectief.nl/impact-2023-aandacht-ouderen/>.

² https://pure.rug.nl/ws/portalfiles/portal/55056657/Gevolgen_van_bodembeweging_voor_Groningen.pdf.

2. Het is nog niet veilig in Groningen

Op dit moment is het nog niet veilig in Groningen. De kans op een relatief zware aardbeving is de afgelopen jaren afgenomen, maar nog wel aanwezig. Daarnaast is het versterken van huizen nodig om een einde te maken aan het wachten van een grote groep bewoners die al jaren geleden te horen hebben gekregen dat hun huis versterkt moet worden, maar waarbij de overheid die toezegging nog niet is nagekomen. Een deel van deze mensen ondervindt nadelige gevolgen door het gedoe met instanties, een opeenstapeling van schade en versterking en de onzekerheid van het wonen in een huis waarvan niet is aangetoond dat het aan de veiligheidsnorm voldoet. Het versterken van huizen dient dus de fysieke veiligheid, maar in belangrijke mate ook de veiligheid in de zin van gezondheidsrisico's. De veiligheid is gebaat bij het zo snel mogelijk definitief beëindigen van de gaswinning en het afronden van de versterkingsopgave.

3. Het stoppen van de gaswinning

Als de gaswinning definitief stopt, draagt dit in positieve zin bij aan de veiligheid: dan is er geen onzekerheid meer of en wanneer weer gas wordt gewonnen. Maar de huizen zijn daarmee nog niet veilig. En de aardbevingen zijn daarmee nog niet afgelopen. Deze zullen nog voor langere tijd doorgaan totdat het veld tot rust is gekomen. Deze bevingen kunnen ook nog steeds schades veroorzaken aan huizen – ook aan huizen die al versterkt zijn. Het is dus belangrijk om de versterking en de schadeafhandeling, uit oogpunt van die bredere veiligheid, goed te regelen voor de mensen in Groningen, ook financieel.

4. De belofte van de overheid: veiligheid voorop

Het is beleid dat de bewoner krijgt waar hij of zij recht op heeft. De bewoner mag geen last hebben van de vraag hoe de kosten worden betaald. Dat regelen de Staat en de NAM onderling op grond van de overeenkomsten. SodM ontvangt echter regelmatig signalen van bewoners dat er discussies zijn over de kosten. Bijvoorbeeld dat de NCG de kosteninschatting van de aannemer terugstuurt omdat de kosten te hoog zouden zijn. Een ander voorbeeld is dat het IMG pas sinds kort meer mag vergoeden om te zorgen dat de schade niet alleen wordt vergoed, maar ook dat deze duurzaam hersteld wordt. Eerder was het IMG daarbij begrensd door de regels van aansprakelijkheid. SodM heeft niet kunnen constateren of de arbitragezaken verdragend werken op de versterking. De discussies over kosten werken echter wel verdragend en hebben daarmee een nadelige invloed op de veiligheid die gebaat is bij een snelle uitvoering van de versterkingsopgave en schadeherstel. Het doet ook afbreuk aan de belofte dat de financiële afhandeling van versterking en schadeherstel niet in de weg zal staan van het zo spoedig mogelijk veilig maken van Groningen.

5. Onzekere kosten van versterking, schadeherstel, nazorg en toekomstig gebruik

Staatstoezicht op de Mijnen

Kenmerk
52493706

SodM vindt het om meerdere redenen essentieel dat de NAM, conform de Mijnbouwwet en het Burgerlijk wetboek **verantwoordelijk blijft** voor haar aandeel, zowel financieel als praktisch, in het beperken en voorkomen van de nadelige effecten.³

Ten eerste vergt het de vergaande expertise van de NAM om de technische aspecten van nadelige gevolgen te verhelpen, bijvoorbeeld als onverhoopt in de toekomst sprake zou zijn van lekkage van een put. De Staat is hier niet voor geëquipeerd.

Ten tweede zijn de toekomstige kosten ten gevolge van de gaswinning zeer onzeker. Dit betreft enerzijds de aansprakelijkheid voor de bekende nadelige gevolgen zoals kosten voor schadeherstel en versterking. En anderzijds kosten van het beperken of voorkomen van nadelige gevolgen die zich nog kunnen voordoen. Onduidelijk is hoe hoog deze kosten zullen worden. Dit komt doordat niet kan worden bepaald hoe lang de bevingen nog doorgaan en of en in welke mate deze schade zullen veroorzaken. Ook zijn de kosten afhankelijk van marktontwikkelingen. Bovendien is de NAM in het kader van de nazorg verantwoordelijk voor bijvoorbeeld het zo nodig ontwikkelen van nieuwe kennis, het beschikbaar en toegankelijk maken van kennis en de data van het Groningenveld; en maatregelen om meer schade te voorkomen. Bij deze maatregelen kan worden gedacht aan een zeer zorgvuldige afbouw van de installaties, leidingen en putten, monitoring van onder andere seismiciteit, bodemdaling, en integriteit van putten; en eventueel andere maatregelen die nodig kunnen zijn als blijkt dat deze verdere schade kunnen beperken of voorkomen. **Het is dus belangrijk dat de NAM hiervoor voldoende geld reserveert.**

Het voorgaande is essentieel, niet alleen met het oog op de gaswinning die heeft plaatsgevonden maar ook voor toekomstig gebruik van de ondergrond en de ruimte. De reeds veroorzaakte schade zal mogelijk in de weg staan van nieuwe vormen van energiewinning of -opslag. Zo zal beoordeeld moeten worden of, en zo ja, onder welke voorwaarden bijvoorbeeld geothermie of meer ondergrondse opslag veilig kan plaatsvinden in Groningen. In deze beoordeling spelen zowel de technische aspecten een rol als het feit dat de gaswinning in Groningen in enige mate tot maatschappelijke ontwrichting heeft geleid.

***

---

³ Amendement 14 van het wetsvoorstel beëindiging gaswinning Groningen ziet op het voorkomen van nadelige gevolgen. Amendement 38 van het wetsvoorstel is aangenomen en geeft de NAM de wettelijke plicht tot het opstellen van een nazorgplan ter invulling van voorkomen.